

Uzaktan Tezsiz Yüksek Lisans Programlarının Tercih Gerekslerinin İncelenmesi *

Analysis of Individuals' Ground of Preferences in Online Non-Thesis MA Programs

İlker USTA¹

¹Anadolu Üniversitesi, Uzaktan Öğretim Bölümü. ilkerusta26@gmail.com

Makalenin Geliş Tarihi: 03.04.2019

Yayına Kabul Tarihi: 26.06.2019

ÖZ

Bu araştırmanın amacı çevrimiçi tezsiz yüksek lisans programlarında öğrenim gören bireylerin programları tercih gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi aşamalarına göre sınıflamasını yapmaktır. Bu çalışmada betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. Araştırmaya altı farklı programda öğrenim gören 115 öğrenci katılmıştır. Araştırmada öğrencilerin çeşitli demografik bilgilerinin ve ilgili programı tercih etme gerekçesinin sorulduğu bir veri toplama aracı kullanılmıştır. Araştırmada öğrenciler tercih gerekçelerini programın çevrimiçi olmasına göre ve öğrenim gördükleri programa göre yanıtlamışlardır. Araştırmaya katılan öğrenciler 163 gerekçe sunmuşlardır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri programı tercih gerekçeleri içerisinde ilk sırayı statü kazanma sonra sırasıyla merakını giderme, güvenlik, ait olma ve sevgi ile estetik gerekçe olarak belirlemişlerdir.

Anahtar Sözcükler: Uzaktan Yüksek Lisans Programı, Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi, Tercih Gerekseleri.

ABSTRACT

The purpose of this research is to classify the reasons for the preference of the participants who are studying in the online non-thesis master's programs according to the Maslow's hierarchy of needs. Descriptive analysis method was used in this research. The research included 115 participants from six different programs. In the research, a scale was used to inquire participants' demographic information and their reasons for choosing the program. In the research context, the participants explained their reasons for choosing the program according to program's being online and the program they're studying. Participants presented 163 reasons in the research. Among the reasons for participants' preferences for the program, gaining status was in the highest rank which is followed by curiosity, safety, love/belonging and aesthetic respectively.

* **Alıntılama:** Usta, İ. (2019). Uzaktan tezsiz yüksek lisans programlarının tercih gerekçelerinin incelenmesi. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39(2), 817- 841.

Keywords: *Online Master Education Program, Maslow's Hierarchy Of Needs, Reasons Of Preference.*

GİRİŞ

Genel anlamda motivasyondan hayatın her alanında, iş hayatının her kolunda, eğitimin her dalında ve kişinin kendi iç dünyasında söz etmek mümkündür. Her ne kadar motivasyonun karmaşık doğasından ve tam bir tanımının yapılmasının güç olduğundan bahsedilse de, motivasyona dair birçok tanımlama yapılmıştır.

Motivasyon, bir amaca yönelik davranışın başlama, yönlendirme ve kalitesini açıklamak üzere kullanılan kuramsal bir kavramdır (Brophy, 2004). Arık (1996) motivasyonu, bireylerin amaçlarını gerçekleştirebilmek için bir eylem içine girmelerini, amaçlara ulaşmaya kadar buna devam etmelerini sağlayan, ayrıca bireyin içinden ve dışından gelen uyaranların neler olabileceğini ve işleyiş düzenlemelerini içeren bir yapı olarak tanımlamaktadır. Motivasyonu Koçel (2014) kişilerin belli bir amacı gerçekleştirmek üzere kendi arzu ve istekleriyle davranmaları olarak tanımlamaktadır. Dörnyei (2001) ise motivasyonu, kişilerin belirli bir eylemi neden seçtiklerini, o eyleme ne kadar süre devam edeceklerini ve eylemi gerçekleştirebilmek için ne kadar çaba harcayacaklarıyla ilgili olduğunu belirtmektedir (Dörnyei'den aktaran Vural, 2007). Gardner (2001)'e göre ise, motive olmuş bir birey, amaca ulaşmak için çabalar ve kararlıdır, hedefe ulaşmak için çaba göstermekten zevk alır ve hedefe ulaşmak için gerekli stratejileri kullanır.

Yapılan tanımlamalar incelendiğinde, motivasyon; belli bir hareketi başlatma, devam ettirme, yapıcı olarak yönlendirme (Eren, 2000) ve durdurma şeklinde özelliklere sahiptir (Arık, 1996). Morgan (1995) motivasyonu, gereksinimlerle harekete geçen ve hedeflere yönelmiş davranışları ifade eden genel bir terim olarak açıklar.

Motivasyon ile ilgili çok sayıda kuramın üretilmesi onun oldukça karmaşık bir içerikten oluşmasından kaynaklanmaktadır (Ataman, 2001). Motivasyon konusunda geliştirilen kuram ve modelleri “Kapsam Kuramları” ve “Süreç Kuramları” olarak iki ana grupta toplamak mümkündür. Kapsam kuramları içsel faktörlere ağırlık verirlerken, süreç

kuramları dışsal faktörlere ağırlık vermektedirler. Kapsam kuramları, insanları nelerin güdülediğine açıklamalar getirirler. Kişilerin güdülerini doyumak için kendilerine seçtikleri hedefleri anlamaya ağırlık verirler (Mullins, 2002).

Güneş ve Güneş (2016)'e göre öğrenciler yükseköğretim tercihlerini bilinçli olarak yaparlar. Bu anlamda tercih ettiği bölüm ve oradaki eğitim öğretim yöntemi konusunda bilgili olduğu varsayılır. Bu nedenle öğrencinin öğrenmek için öğrenme süreçlerine istekli katıldığını kabul etmek gerekir. Bu bağlamda öğrenmede önemli etkenlerden birisi olarak karşımıza motivasyon kavramı çıkmaktadır (Brewer ve Burgess, 2005). Belirli bir hedefe ulaşmanın en önemli itici gücü olarak ifade edilen motivasyon, öğrenme sürecinin en önemli faktörü olduğu da söylenebilir (Johnstone 1999, p. 146; Ryan ve Deci 2000). Uçar ve Kumtepe (2016) yaptıkları araştırmada; uzaktan eğitimde öğrenen motivasyonunun başarı için gerek şart olduğu hatta bazı araştırmacılara göre yeter şart olduğunu belirtmektedirler. Motive olmuş veya edilmiş bir uzaktan öğrenen, mekân ve zaman gibi sınırlılıkları uzaktan eğitim ile hızla aşabilme ve sistemde hedeflenen öğrenme kazanımlarını elde edip başarılı olabilme fırsatını yakalayacağı düşünölmektedir.

Uzaktan eğitimde birçok faktör öğrenenlerin motivasyonunu etkilemektedir. Bu faktörler hem içsel hem de dışsal kaynaklıdır (Kim ve Frick, 2011). Eğitim bilimleri literatüründe sıklıkla karşımıza çıkan, içsel kaynaklı durumları inceleyen (Eskici ve Aktaş, 2014; Gökçe, 2011; Vural Özkıp, 2009; Nalçacı ve Ercoşkun, 2005; Çemberci, 2003) kapsam kuramı, Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi kuramıdır. İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramı bu araştırmanın da kuramsal alt yapısını oluşturmaktadır.

İhtiyaçlar hiyerarşisi, psikolojide motivasyonel bir kuramdır ve bireylerin ihtiyaçlarını piramit içinde hiyerarşik düzeyler olarak tasvir eder (Maslow, 1970).

Şekil 1. Maslow'un İhtiyaçlar Hiyerarşisi Piramidi

Bu aşamalı model, “Temel, eksiklik ihtiyaçları” ve “büyüme, gelişme ihtiyaçları” olarak ikiye ayrılabilir. Fiziyojik, güvenlik, ait olma ve sevgi ile statü kazanma aşamaları olan ilk dört aşama genellikle eksiklik, temel ihtiyaçlar olarak tanımlanırken, merakını giderme, estetik- entelektüel eriş ve kendini gerçekleştirme aşamaları ise büyüme, gelişme ihtiyaçları olarak tanımlanmaktadır.

Fiziyojik ihtiyaçlar; kuram içerisinde fiziyojik dürtüler olarak işlenmektedir. Açlık, susuzluk, cinsellik vb. belli başlı gereksinimleri kapsamaktadır. Bu gereksinimlerin tatmin edilmediği durumlarda, birey baskı altına alınıp, diğer gereksinimler önemini yitirecektir (Maslow; 1970).

Güvenlik ihtiyaçı; fiziksel güvenlik, finansal güvenlik, zarardan korunma ve hayatta kalmayı sağlamak için gerekli araçları elde etmeyi ifade etmektedir. Temelinde insanın kendisini güvende hissetme güdüsü olan güvenlik ihtiyaçları; kendini koruma, istikrar, güven duyma, korkudan, kaygıdan ve karmaşadan kaçınma, planlama, düzen, kural, limit gereksinimi ve koruyuculuğun devamlılığı gibi ihtiyaçları içermektedir (Hart, 1983; Topaloğlu, 2013). İnsanlar, yaşamlarını belirli bir düzen ve istikrar içinde

sürdürme eğilimdedirler. Alışmış oldukları ve kendilerini iyi hissettikleri koşullardan, durumlardan ve mekânlardan uzaklaşmak istemezler.

Ait olma ve sevgi ihtiyacı; insanların olumlu sosyal ilişkiler kurma, diğer insanlar ile bağlantı içinde olma, bir gruba ait olma ve işbirliği istekleri ile ilişkilidir (Maslow, 1943; Onaran, 1981).

Statü kazanma ihtiyacı; değer-saygı ihtiyaçlarının tatmini bireyin kendine güvenmesini (özgüvenini), kendini değerli-güçlü-yeterli ve bu dünyada faydalı, gerekli bir kişi olarak hissetmesini sağlayacaktır. Ama bu ihtiyaçların engellenmesi kişide kendini küçük ve yetersiz görme, zayıflık, acizlik duygularının doğmasına sebep olacaktır. (Arık, 1996). Maslow bunu iki kategoriye ayırmıştır: (1) kendine olan saygı (itibar, başarı, ustalık, bağımsızlık) ve (2) başkaları tarafından saygı görme arzusu (örneğin, mevki, prestij).

Merakını giderme ihtiyacı; bu ihtiyaç insanın kendini anlamlı hâle getirme ihtiyacıyla ilişkilendirilebilir. İnsan çevresinde olup biteni bilmek ister. Merak burada temel hareket noktasıdır. Mesleğe ilk atanan bir kişinin mesleği ile ilgili araştırmalar yapması gibi.

Estetik ihtiyaç; insanlar güzel şeyleri sever, temel ihtiyaçlarından sonra güzelliğe önem vermeye başlar. Birey anlama ve araştırma ihtiyacıdadır. Nesne ve olgulardan zevk alma ihtiyacı duyar. Birey kendisini ve çevresini anladıkça, soyut nitelikte olan estetik alanlara yönelmeye başlar, yaratıcılığı gelişir (Ulusoy, 2004). Başka hiçbir gerekçe sunmadan tamamen keyif alarak operaya kişinin gitmesi gibi.

Kendini gerçekleştirme ihtiyacı; bireyin kendi yeteneklerini sonuna kadar kullanarak istediği yere gelebilme ve hedeflerine ulaşabilme isteği ve çabası olarak tanımlanır (Erden ve Akman, 1996).

Maslow'un güdülenme olgusunu açıklayan teorisi iki temel varsayıma dayanmaktadır (Telman, Ünsal ve Adanalı, 1998):

- İnsan davranışları belirli ihtiyaçları gidermeye yöneliktir. Hiçbir gereksinim hiçbir zaman tam anlamıyla tatmin edilemez.

- Bireylerin söz konusu ihtiyaçları hiyerarşik bir sıra izler ve alt basamaktaki ihtiyaçlar kısmen giderilmeden, üst düzeyde yer alan diğer bir ihtiyaç bireyi davranışa sevk etmez. Dolayısıyla tatmin edilen bir ihtiyaç güdüleyici olma özelliğini kaybeder ve üst düzeydeki ihtiyaçlar güdüleyici olur.

Bu temel varsayımları sorgulayan Tay ve Diener (2011), dünyadaki her ana bölgeyi temsil edecek şekilde 123 ülkeden seçilen 60.865 katılımcıdan beş yıl boyunca (2005-2010) veri toplamıştır. Katılımcılar, Maslow'un modelindeki ihtiyaçları temsil eden soruları yanıtlamışlardır. Araştırmanın sonuçları, evrensel insani ihtiyaçların kültürel farklılıklardan bağımsız olarak var olduğunu desteklemiştir. Ancak, hiyerarşinin içindeki ihtiyaçlar sıralamasının doğru olmadığı bulunmuştur. Tay ve Diener (2011) bu durumu "En temel ihtiyaçlar yokluklarında en fazla dikkati çeken ihtiyaçlar olabilmesine rağmen, diğerlerinden yararlanmak için bunları gidermeniz gerekmez," şeklinde açıklamıştır.

İhtiyaç, insan doğasında var olan bir etmenin eksikliğinin hissedilmesi sonucu oluşan, kişiden kişiye değişiklik gösteren biyolojik, fiziksel ve psikolojik olabilen örüntülerdir. Bu ihtiyaçlar hava, su, yiyecek, uyku, cinsellik vb. ihtiyacı gibi fizyolojik ya da sevgi, şefkat, korunma, başarı, öğrenme, dostluk gibi psikolojik de olabilir (Budak, 2003). Sevme, sevilme, toplumsal kabul, tanınma, bağlılık, güvenlik, başarılı olma, güç kazanma, kendini gerçekleştirme gibi ihtiyaçlar da psikolojik ihtiyaçları oluşturur (Oksal, 1986). İnsan bu ihtiyaçlarını gidermek amacıyla harekete geçer. Yani ihtiyaçlar İnsanı hedefe doğru yönlendiren gücü oluşturur.

İnsan davranışlarında etkili olan en önemli güdülerden biri gelişme güdüsüdür. Maslow'a göre gelişme, temel ihtiyaçların yavaş yavaş doyumu ile ortadan kalkmaları değil, onların daha üstündeki bir seviyede potansiyellerin gerçekleştirilmesidir. Bir başka deyişle, temel ihtiyaçlar konusunda belirgin bir eksiklik göstermeyen bireyler, bu kez kendilerini gerçekleştirme ihtiyacı ile karşılaşmaktadırlar (Bilge, 1990).

Gelişme güdüsü kendisini eğitim ortamlarında da gösterir. Bireyler çeşitli gerekçelerle veya ihtiyaçlarla eğitim ortamlarına dâhil olurlar. Özellikle de lisansüstü eğitim gibi

bireyselliğin ön planda olduğu, öğrenme sorumluluğunun öğrenende olduğu ve zorunluluk olmadan gerçekleşen eğitim, tercih gerekçeleriyle ve öğrenen ihtiyaçlarıyla incelenmesi gereken bir durum olarak karşımıza çıkmaktadır. Lisansüstü eğitim programları içinde de özellikle tezsiz yüksek lisans programları mesleki gelişime vurgu yapması yönüyle diğer lisansüstü programlarından ayrılmaktadır. Gelişen bilgi ve iletişim teknolojilerinin etkisiyle eğitim alanında gerçekleşen açık ve uzaktan öğrenme uygulamalarını lisansüstü eğitim programlarının uygulanmasında da görmekteyiz. Hem açık ve uzaktan öğrenme hem de tezsiz yüksek lisans programlarının tercih gerekçeleri ve hangi ihtiyaçları karşılayacağını belirleneceği araştırmalar alanyazına oldukça katkı sağlayacaktır. Ayrıca, alanyazın incelendiğinde, öğrencilerin herhangi bir eğitim programını tercih gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre sınıflandırıldığı başka bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma alanyazında ilk olduğu varsayımıyla önemli görülmektedir.

Ama alanyazında lisans ve lisansüstü eğitim programlarının ve uzaktan eğitim programlarının tercih edilme nedenlerinin araştırıldığı çalışmalar bulunmaktadır (Gümüş ve Fırat, 2016; Baturay ve Bay, 2009; Schneller ve Holmberg, 2014; Aksaraylı ve Pala, 2017; Alabaş, Kamer ve Polat, 2012; MacBrayne, 1995, Hyatt, 1992).

Yukarıda açıklanan bilgiler doğrultusunda bu araştırma, Çevrimiçi Tezsiz Yüksek Lisans programlarında okuyan öğrencilerin öğrenim gördükleri programları tercih gerekçelerini Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre sınıflamak amacıyla yapılmıştır.

Bu amaç bağlamında aşağıdaki soruya yanıt aranmıştır;

Araştırmaya katılan öğrencilerin öğrenim gördükleri programları tercih gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi aşamalarına göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

Araştırmanın bu bölümünde araştırma modeli, çalışma grubu, çalışmada kullanılan veri toplama aracı, verilerin toplanması ve analizine yer verilmektedir.

Araştırmanın Modeli

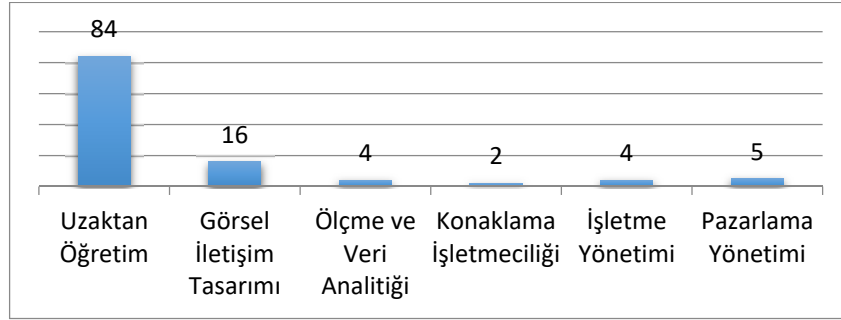
Bu araştırma, betimsel yapıda nitel bir çalışmadır. Betimsel analiz, çeşitli veri toplama teknikleri ile elde edilmiş verilerin daha önceden belirlenmiş temalara göre özetlenmesi ve yorumlanmasını içeren bir nitel veri analiz türüdür. Bu analiz türünde araştırmacı görüştüğü ya da gözlemiş olduğu bireylerin görüşlerini çarpıcı bir biçimde yansıtabilmek amacıyla doğrudan alıntılara yer verebilmektedir. Bu analiz türünde temel amaç elde edilmiş olan bulguların okuyucuya özetlenmiş ve yorumlanmış bir biçimde sunulmasıdır (Yıldırım ve Şimşek, 2008).

Araştırmada bir genellemeden ziyade Çevrimiçi Tezsiz Yüksek Lisans Programı öğrencilerinin çevrimiçi yöntemle bir lisansüstü eğitim programını tercih gerekçelerini anket sorusuna verdikleri cevaplardan yola çıkarak öznel düşüncelerini ortaya çıkarmaya ve bu gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre sınıflandırılmasına çalışılmıştır.

Çalışma Grubu

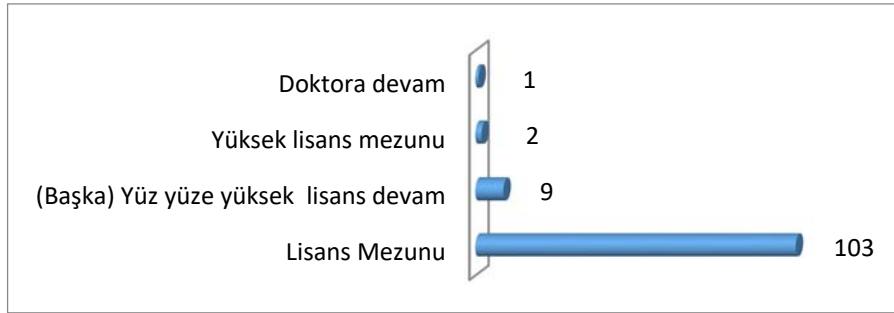
Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde, amaçlı örnekleme yöntemlerinden maksimum çeşitlilik yöntemi kullanılmıştır. Maksimum çeşitlilik örneklemedeki amaç, göreceli olarak küçük bir örneklem oluşturmak ve bu örnekleme çalışılan probleme taraf olabilecek bireylerin çeşitliliğini maksimum derecede yansıtmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). Bu amaçla çeşitlilik çevrimiçi yöntemle yürütülen altı tezsiz yüksek lisans programda öğrenim gören 115 öğrenci ile sağlanmıştır. Araştırmaya katılan öğrenciler ile ilgili çeşitli demografik bilgiler şu şekildedir:

Şekil 2. Öğrenim Görülen Programa Göre Öğrenci Sayıları

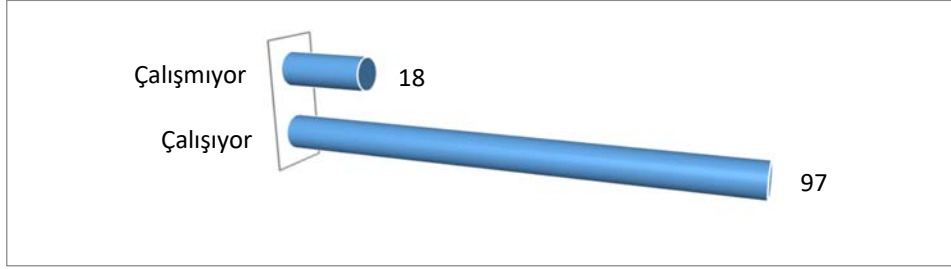
Şekil 2. Öğrenim Görülen Programa Göre Öğrenci Sayıları

Şekil 2’de görüldüğü gibi araştırmaya en çok Uzaktan Öğretim bölümünden öğrenciler katılmıştır. 115 öğrencinin 84’ü Uzaktan Öğretim, 16’sı Görsel İletişim Tasarımı, 5’i Pazarlama Yönetimi, 4’er kişi İşletme Yönetimi ile Ölçme ve Veri Analitiği programı ve 2’si de Konaklama İşletmeciliği öğrencileridir.

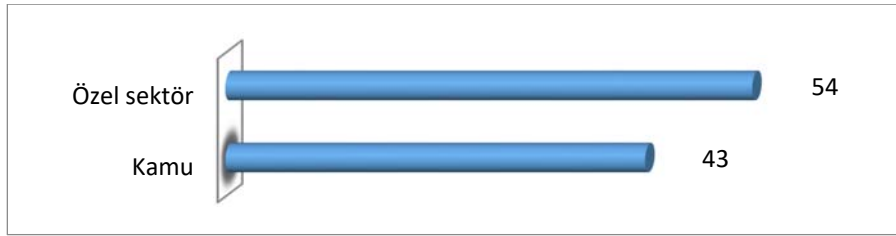
Şekil 3. Öğrenim Düzeyine Göre Öğrenci Sayıları

Şekil 3’te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin çok büyük bir bölümü lisans mezunudur. 115 öğrencinin 103’ü lisans mezunu, 9’u başka bir yüz yüze yüksek lisans programını okumakta, 2’si yüksek lisans mezunu ve 1 tanesi de doktora öğrenimine devam etmektedir.

Şekil 4. Çalışma Durumlarına Göre Öğrenci Sayıları

Şekil 4'te görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin büyük bir bölümü çalıştıklarını belirtmişlerdir. 115 öğrencinin 97'si çalışmakta 18'i de çalışmamaktadır.

Şekil 5. Çalıştıkları Alana Göre Öğrenci Sayıları

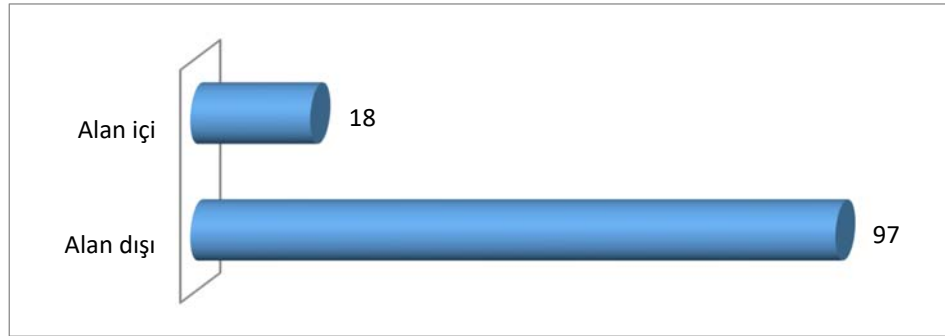
Şekil 5'te görüldüğü gibi çalıştığını belirten 97 öğrencinin 54'ü özel sektörde, 43'ü de kamuda görev yapmaktadır.

Tablo 2. Öğrencilerin Mezun Oldukları Programlara Göre Dağılımı

BÖLÜM	Sayı	BÖLÜM	Sayı
İşletme	22	Zihin Engelliler Öğretmenliği	1
Uluslararası İlişkiler	13	Ekonometri	1
Sosyoloji	11	Sağlık Yönetimi	1
İktisat	9	Tarih Öğretmenliği	1
Kamu Yönetimi	8	Güvenlik Bilimleri	1
Konaklama İşletmeciliği	6	İngiliz Dili Ve Edebiyatı	1
Türk Dili Ve Edebiyatı	4	Coğrafya Öğretmenliği	1
Felsefe	4	Makina Mühendisliği	1
Ziraat Mühendisliği	3	Bulgar Dili Ve Edebiyatı	1
Resim-İş Öğretmenliği	2	Radyo, TV, Sinema	1
Resim Bölümü	2	Gıda Mühendisliği	1
Grafik	2	Tıp Fakültesi	1
Emlak ve Emlak Yönetimi	2	Görsel İletişim Tasarımı	1
Endüstri Mühendisliği	2	Çevre Mühendisliği	1
ÇEKO	2	Gazetecilik	1

Okul Öncesi Öğretmenliği	2	Sosyal Bilgiler Öğr.	1
Kimya	2	Uluslararası Lojistik	1
Sınıf Öğretmenliği	2	Matematik Öğretmenliği	1
Adalet Programı	1	Matematik	1
BÖTE	1	Peyzaj Mimarlığı	1
İlahiyat	1	Fransızca Öğretmenliği	1
Çocuk Gelişimi ve Eğitimi	1	Yönetim Bilişim Sistemleri	1
Halkla İlişkiler Ve Tanıtım	1	Jeoloji Mühendisliği	1
Beden Eğitimi Ve Spor Öğretmenliği	1	Mühendislik*	1

Araştırmaya katılan 115 öğrencinin mezun oldukları programa dair bilgiler Tablo 1’de gösterilmektedir. Araştırmaya katılan öğrenci sayısı 115 olmasına rağmen birden fazla programdan mezun olma durumundan ötürü araştırmaya katılan öğrencilerin toplamda 128 olmak üzere 48 farklı programda öğrenim görmüş oldukları belirlenmiştir. Hatta katılımcılar içerisinde 6 farklı lisans programını bitirmiş bir öğrenci bulunmaktadır. Bir tane öğrenci mezun olduğu programa sadece “Mühendislik” yazdığı için o öğrenci ile ilgili sınıflama yapılamamıştır.

Şekil 6. Katılımcıların Öğrenim Gördükleri Programların Mezun Oldukları Programa Göre Durumu

Şekil 6’da görüldüğü gibi araştırmaya katılan öğrencilerin çok büyük bir oranı öğrenim gördükleri lisans programından farklı bir programda öğrenim görmektedirler. Oranın bu kadar yüksek çıkmasının en temel gerekçesi uzaktan öğretim alanının henüz lisans programının olmamasından kaynaklanmaktadır. Bu sebeple çevrimiçi Uzaktan Öğretim programında öğrenim gören öğrencilerden Yönetim Bilişim Sistemleri ve BÖTE mezunu hariç tüm öğrenciler alan dışı olarak kabul edilmiştir.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri, alanyazın taraması yapıp oluşturulan ve alandaki iki uzmanın görüşü alınıp düzenlenen anket formu ile toplanmıştır. Ankette öğrencilere öğrenim gördükleri program, programı tercih etme gerekçeleri, mezun oldukları lisans programı, öğrenim düzeyleri, çalışma durumları ve çalışıyorlarsa nerede çalıştıkları sorulmuştur. Veri toplamak için Google doküman ile oluşturulmuş anket, çevrimiçi tezsiz yüksek lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin kullandıkları öğrenme yönetim sistemine eklenmiştir. Bu sayede sisteme giren tüm öğrencilerin görmesi sağlanmıştır. Ankette kullanılan açık uçlu soru iki uzman görüşü alınarak amaca dönük yanıt sağlayabilecek anlaşılabilirliğe getirilmiştir. Katılımın sağlanması hususunda da program koordinatörlerinden ilgili anketi öğrencilerin doldurması için bilgi vermeleri istenmiştir. Anketin tamamen gönüllülük esasına dayalı olduğu belirtilmiştir. Anket sistemde on gün kalmıştır. Onuncu günün sonunda altı farklı programdan 115 öğrenci ankete yanıt vermişlerdir. Öğrenim gördükleri programı tercih etme gerekçeleri ve mezun oldukları lisans programı maddeleri açık uçlu olduğundan öğrenciler bu maddelere yazarak cevap vermişlerdir. Diğer maddeler ise araştırmacı tarafından hazırlanan seçenekler işaretlenerek yanıtlanmıştır.

Öğrencilerin öğrenim gördükleri programı tercih etme gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisindeki her bir aşamaya ilişkin sınıflanmasında literatürdeki açıklamalar ve öğrencilerin çalışıp çalışmama durumları dikkate alınarak yapılmıştır. Bu ölçütlere göre sınıflama yapılmasının gerekçesi aynı gerekçeleri sunan öğrencilerin herhangi bir işte çalışıp çalışmama durumlarının farklı ihtiyacı gösterebileceği varsayımındandır. Mesela "Geleceğin mesleklerinden biri olması" gerekçesi çalışmayan bir kişi için işe girme (ait olma) veya hayatını düzene sokma (güvenlik) aşamaları olarak değerlendirilebilirken çalışan bir kişi için ise geleceğin mesleği olarak kabul ettiği disiplini merak etme ve anlama (merakını giderme) aşaması olarak değerlendirilebilecektir.

Tablo 3. Örnek Gerekçe Ve Aşama Analizi

Gerekçe	Çalışma Durumu	Aşama	Yorumlama
(K9) <i>kendimi geliştirmek ve çevreme örnek olmak. evden takip edebilme okuma kolaylığı</i>	Çalışmıyor	Güvenlik Merakını giderme Ait olma	Evinden okuma kolaylığını gerekçe olarak sunan kişi mevcut aile düzenini bozmak istemeyecektir. Bu sebeple güvenlik ihtiyacı ön plana çıkmaktadır. Ayrıca kendini geliştirmek isteyen bir kişi kendini anlamlı hâle getirme ve çevresinde olup biteni bilmek gerekçesiyle merakını giderme ihtiyacını ön plana çıkaracaktır. Çevresine örnek olmayı bir gerekçe olarak sunuyorsa yalnızlığın, toplumdaki uzaklaşmanın, reddedilmenin, arkadaşsızlığın yarattığı olumsuz durumu engellemek isteyeceğinden ait olma ihtiyacı ön plana çıkmaktadır.
(K41) <i>mesleğimde uzmanlaşmak için</i>	Çalışıyorum	Statü kazanma	Değer-saygı ihtiyaçlarının tatmini bireyin kendine güvenmesini (özgüvenini), kendini değerli-güçlü-yeterli ve bu dünyada faydalı, gerekli bir kişi olarak hissetmesini sağlayacaktır (Arık, 1996). Maslow bunu iki kategoriye ayırmıştır: (1) kendine olan saygı (itibar, başarı, ustalık, bağımsızlık) ve (2) başkaları tarafından saygı görme arzusu (örneğin, mevki, prestij).
(K49) <i>hızla değişen teknoloji ile birlikte farklılaşan ve dönüşen görsel iletişim tasarımı hakkında fikir sahibi olmak, kendimi güncellemek</i>	Çalışıyorum	Merakını giderme Statü kazanma Güvenlik	Merakını giderme ihtiyacı, insanın kendini anlamlı hâle getirme ihtiyacıdır. İnsan çevresinde olup biteni bilmek ister. (Arık, 1996). Mesleğe ilk atanan bir kişinin mesleği ile ilgili araştırmalar yapması, anlama, entelektüel ihtiyaç, merak ve keşfetme bu aşamada önemli kavramlardır. Birey kendini güncel tutmak istiyorsa ya çalıştığı işte sosyal statüsünü, ekonomik durumunu korumak (güvenlik ihtiyacı) ya da yaptığı işi daha iyi yapabilmek, ustalık kazanmak (statü kazanma) maksadıyla yapacaktır.

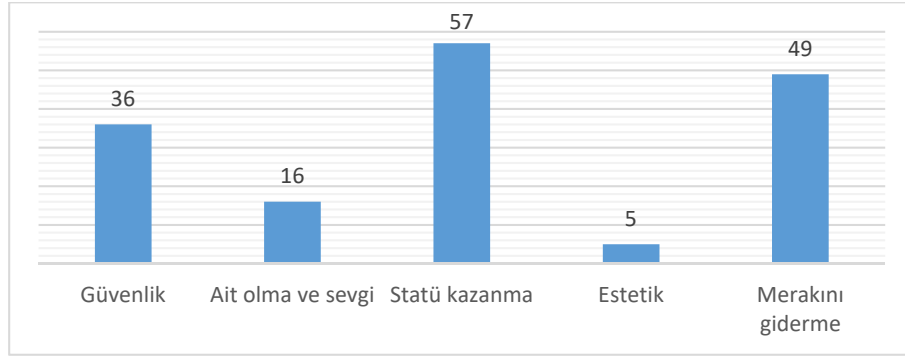
Öğrencilerden gelen yanıtlar çerçevesinde oluşturulan sınıflama, ilgili konu hakkında çalışmalarını yapan bir alan uzmanı ve iki akademisyen ile yapılan görüşmeler neticesinde tamamlanmıştır. Öğrencilere sunulan “Öğrenim gördüğünüz programı tercih etme

gerekçe(ler)niz nedir?” sorusuna tek bir gerekçe sunarak cevap veren öğrenci olduğu gibi aynı zamanda birden fazla gerekçe bildiren öğrencilerde bulunmaktadır. Sınıflama aşamasında tüm gerekçeler ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sırasında katılımcıların gerekçelerini açıklarken duruma iki farklı açıdan baktıkları görülmüştür. Birincisi okudukları programın çevrimiçi olmasından ötürü tercih gerekçeleri sundukları ikincisi de öğrenim gördükleri program ile alakalı tercih gerekçeleri sunmalarıdır.

Okudukları programın sadece çevrimiçi olduğu için tercih ettiklerini gerekçe olarak sunan öğrencilerin yanıtlarının tamamı; mevcut düzenli, planlı ve istikrarlı hayatlarının kesintiye uğramadan öğrenim görme isteğiyle alakalı olduğu varsayımıyla güvenlik ihtiyacı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca kendini gerçekleştirme ihtiyacı Maslow’un da belirttiği gibi bireylerin temel gereksinimlerinin tamamının sağlandığı ve mükemmelliğe ulaşmak için kendilerini devamlı geliştirmeye dönük faaliyetler yürüten bireyler (Maslow’dan akt. Omay, 2010; Topaloğlu, 2013) olması özellikleriyle daha farklı bir araştırma platformunda incelenmesi uygun görüldüğünden incelemeye alınmamıştır.

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğrencilerin program tercih gerekçeleri ve bu gerekçelere göre Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre sınıflamaları ve örnek gerekçe aşama verileri gösterilecektir.

Şekil 7. İhtiyaçlar Hiyerarşisi Aşamalarının Dağılımı

Şekil 7’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan 115 öğrenciden gelen program tercih gerekçeleri incelendiğinde bazı öğrencilerin aynı maddeye birden fazla gerekçe sunmasından ötürü 163 adet Maslow’un ihtiyaçlar hiyerarşisi aşaması belirlenmiştir. Bu aşamalar içerisinde öğrencilerin okudukları programı tercih gerekçelerinin başında (57 kişi) statü kazanma ihtiyacı belirlenmiştir. Bu durumu sırasıyla 49 öğrenci merakını giderme, 36 öğrenci güvenlik ihtiyacı, 16 öğrenci ait olma ve sevgi ve 5 öğrenci de estetik gerekçeyle görüş bildirmişlerdir.

Tablo 4. Aşamalar ve Bazı Gerekçe Örnekleri

Aşamalar	Gerekçeler
Güvenlik	<p>Katılımcı 15: aktif olarak çalıştığım için gündüzleri derslere katılma imkânım olmadığı için</p> <p>Katılımcı 37: çocuğum olduğu için gidip gelemeyeceğim için</p> <p>Katılımcı 60: uzaktan öğretim olduğu için zamanlama olarak bana daha uygun</p> <p>Katılımcı 64: bilgiler kayıtlandığı için sonradan ders tekrarlarında bana çok yardımcı olmaktadır</p> <p>Katılımcı 86: çalışan bir insanım, aile, çocuk ve diğer sorumluluklar nedeni ile</p>
Ait olma ve sevgi	<p>Katılımcı 69: kendimi geliştirmek ve çevreme örnek olmak. Evden takip edebilme okuma kolaylığı</p> <p>Katılımcı 63: yıllarca içimde kalan bir hayalimi gerçekleştirmeye çabalyorum...</p> <p>Katılımcı 70: ilgi duyduğum bir alan olduğu için</p> <p>Katılımcı 97: görsel iletişim tasarımına ilgi duyuyor ve bu konuda kendimi geliştirmek istiyorum</p>

Statü kazanma	<p>Katılımcı 8: <i>kariyerim ve gelecek planlarım</i></p> <p>Katılımcı 32: <i>yüksek lisans yapmak</i></p> <p>Katılımcı 45: <i>grafik tasarım konusunda kendimi daha da geliştirmek.</i></p> <p>Katılımcı 53: <i>öğretmenlik mesleğime ve bana katacağı artı değerler için</i></p> <p>Katılımcı 90: <i>çalışan bir anne olarak uzaktan yüksek lisans yapabilmek kendime olan güvenimi artırmış ve ilerleyen dönemlerde alacağım diploma işimde terfi edebilmem ve aynı zamanda kariyerimde emin adımlar atmamda bana büyük yardımcı olacağını düşünüyorum.</i></p>
Merakını giderme	<p>Katılımcı 7: <i>yeni disiplinleri tanımak</i></p> <p>Katılımcı 36: <i>devlet kurumunda yönetici olmam dolayısıyla özel şirket yöneticiliğini merak etmem</i></p> <p>Katılımcı 69: <i>önemli bilgiler edineceğimi düşündüğüm için tercih ettim</i></p> <p>Katılımcı 96: <i>25 yıldır grafik tasarım işiyle uğraşıyorum alanımda gelişmek. Bilmediklerimi öğrenmek.</i></p> <p>Katılımcı 115: <i>görsel iletişim tasarımında akademik eğitim almak.</i></p>
Estetik	<p>Katılımcı 2: <i>uzaktan eğitim sayesinde zamanı mı değerlendirebilme şansını yakaladım.</i></p> <p>Katılımcı 5: <i>bu alana yatkınlığım olması araştırmayı öğrenmeyi sevmem, beni mutlu hissettirmesi.</i></p> <p>Katılımcı 51: <i>yönetici olabilme yolunu açma/yaşam boyu eğitim/yüksek lisans öğrenimi alma</i></p> <p>Katılımcı 67: <i>telekomünikasyon sektöründe, satış departmanında çalışıyorum. Kariyerim için de faydalı olacağını düşündüğüm bu keyifli programı seçtim.</i></p>

SONUÇLAR VE TARTIŞMA

Bu araştırma çevrimiçi yöntemle yürütülen tezsiz yüksek lisans programlarında öğrenim gören öğrencilerin ilgili programı tercih etme gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi aşamalarından güvenlik ihtiyacı, ait olma ve sevgi ihtiyacı, statü kazanma ihtiyacı, merakını giderme ihtiyacı ve estetik ihtiyaç bağlamında sınıflamasını yapmaktır. Alanyazında öğrencilerin herhangi bir eğitim programını tercih gerekçelerinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisine göre sınıflandırıldığı başka bir çalışmaya rastlanmamasından ötürü bulgular üzerinde bu açıdan akademik çalışma verilerine göre tartışma gerçekleştirilememiştir. Ama alanyazında bireylerin uzaktan

eğitimi ve lisansüstü eğitimi tercih etme nedenlerinin ayrı ayrı incelenmeye çalışıldığı akademik çalışma verileri ile tartışma gerçekleştirilmiştir.

Araştırmaya altı farklı programdan katılan 115 öğrencinin çok büyük bir kısmını (84 öğrenci ile) “Uzaktan Öğretim Tezsiz Yüksek Lisans” programında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Bu bulguya istinaden diğer programlara göre uzaktan öğretim programında öğrenim gören öğrencilerin öğrenme yönetim sistemini daha sık kullandıkları ve araştırmaya daha çok ilgi duydukları sonucu çıkarılabilir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %84 (97 kişi) gibi oldukça yüksek bir oranı çalışıyor olduğunu ve %16’sı da (18 kişi) herhangi bir yerde çalışmadıklarını belirtmişlerdir. Çalışan öğrencilerin 54’ü özel sektörde ve 43’ü de kamuda görev yaptıklarını belirtmişlerdir. Baturay ve Bay’ın (2009) Gazi Üniversitesi Atatürk Meslek Yüksek Okulu Uzaktan Eğitim Programı bünyesindeki Web Teknolojileri ve Programlama, Bilgisayar Teknolojileri ve Programlama, İşletme, Bilgi Yönetimi ve Muhasebe bölümlerindeki gönüllü 264 öğrenciden elde ettiği verilere göre öğrencilerin çok büyük bir oranının dikey geçişle bir lisans programına geçiş yapmak ve aldığı eğitimle ilgili işe girmek nedenlerini belirttikleri görülmüştür. Baturay ve Bay’ın (2009) yaptıkları araştırma sonuçlarını doğrular biçimde bu araştırma da çevrimiçi yüksek lisans programlarında okuyan öğrencilerin büyük bir kısmının işe girme kaygısından daha başka gerekçelerle öğrenci oldukları belirlenmiştir. Benzer şekilde Alabaş, Kamer ve Polat’ın (2012) eğitim bilimlerinde lisansüstü eğitimlerini tamamlayan ilk ve ortaöğretimde görevli öğretmenlerin lisansüstü eğitim yapmaya karar vermelerinde etkili olan faktörleri belirledikleri araştırmaya göre öğretmenlerin, genel olarak lisansüstü eğitimi “kişisel gelişim, meslekî kıdemde kolaylık sağlması ve akademik personel olmak” için tercih ettikleri belirlenmiştir. Ayrıca kaydoldukları programı tercih sebeplerini ise “alanlarında ileri düzey bilgi edinme ve yeni öğretim yöntem ve tekniklerini anlama” olarak belirttikleri belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin mezun oldukları lisans programı verileri incelendiğinde birden fazla programdan mezun olma durumundan ötürü toplamda 128 olmak üzere 48 farklı programdan mezun oldukları belirlenmiştir. Araştırmaya konu

olan altı çevrimiçi tezsiz yüksek lisans programlarından (Uzaktan Öğretim, Görsel İletişim Tasarımı, Ölçme ve Veri Analitiği, Konaklama İşletmeciliği, İşletme Yönetimi ve Pazarlama Yönetimi) sadece Ölçme ve Veri Analitiği sayısal ağırlıklı bir programdır. Diğer programların sözel ağırlıklı olmasından ötürü araştırmaya katılan öğrencilerin lisans programlarının da sözel ağırlıklı olduğu gözlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğrencilerin %84 (97 kişi) gibi çok büyük bir oranı öğrenim gördükleri lisans programından farklı bir programda öğrenim görmektedirler. Oranın bu kadar yüksek çıkmasının en temel gerekçesi uzaktan öğretim alanının henüz lisans programının olmamasından kaynaklanmaktadır.

Araştırmaya katılan 115 öğrenci, öğrenim gördükleri programı tercih etme gerekçelerinin sorulduğu soruya, birden fazla gerekçe sunanların da olması sebebiyle toplamda 163 adet gerekçe sunmuşlardır. Gerekçelerin Maslow'un aşamalarına göre sınıflanmasında öğrencilerin okudukları programı tercih gerekçelerinin başında (57 kişi) statü kazanma bulunmaktadır. Bu durumu sırasıyla 49 öğrenci merakını giderme ihtiyacı, 36 öğrenci güvenlik ihtiyacı, 16 öğrenci ait olma ve sevgi ihtiyacı ve 5 öğrenci de estetik gerekçeyle görüş bildirmişlerdir. Programın bir lisansüstü eğitim olması ve öğrencilerinin çok büyük bir kısmının çalışan bireyler olması sebebiyle böyle bir durumun ortaya çıkması beklenir bir durumdur. Merakını giderme ihtiyacının oldukça yüksek çıktığı bulgusu ile programlara kayıt yaptıran öğrencilerin büyük bir kısmının alan dışından öğrenciler olduğu verisi birbirini destekler sonuç olarak düşünülebilir. Schneller ve Holmberg'in (2014) yaptıkları çalışmalarında yer alan, açık ve uzaktan öğretimin zaman ve mekân esnekliğinden dolayı, aile ve iş sorumluluklarıyla birlikte devam edilebilecek bir model olması ve kariyerlerinde yükselmek gibi sebeplerle tercih edildiği bulgularıyla bu araştırma bulguları benzeşmektedir. Gümüş ve Fırat'ın (2016) Açıköğretim Sistemi öğrencilerinin (4247 öğrenci) açık ve uzaktan öğrenmeyi tercih etme nedenlerini incelediği çalışmada en yüksek tercih nedenlerinin sırasıyla zaman esnekliği, mekân esnekliği sağladığı ve yeni kariyer fırsatları elde etmek olduğu yönünde veri elde etmişlerdir. Ayrıca Aksaraylı ve Pala'nın (2017) uzaktan eğitimi tercih etme nedenleri ve başarı arasındaki ilişkiyi inceledikleri çalışmada çalışarak

okuyabilme, kariyerine yapacağı katkı ve ulaşım ve erişim kolaylığı gibi gerekçeler bu araştırma bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

Sonuç olarak görülmektedir ki, öğrenciler öğrenme ve öğretme ortamlarına farklı ihtiyaçlarla gelmektedirler. Yetişkin diye tanımlanan bu öğrenen kitlesi kendi öğrenme sorumluluğunu üstlenmiş ve gerçek ihtiyaçlarının farkında olan bir kitle oldukları için, ders yürütücüleri bu durumu bilerek içerik geliştirmelidirler. Program koordinatörleri özellikle de statü kazanma ihtiyacına, merakını giderme ihtiyacına ve güvenlik ihtiyacına dönük program genel amaçlarını hazırlamalıdır.

Araştırmadan elde edilen veriler ve deneyimler ışığında;

- Bu araştırmanın ilgili öğrencilerle yüz yüze görüşme yöntemi uygulanarak geliştirilmelidir.
- Araştırma daha fazla sayıda öğrenci ile tekrarlanarak mevcut çalışma sonuçları ile karşılaştırılması yapılmalıdır.
- Ayrıca öğrencilerin eğitim ihtiyaçlarının sınıflandırılmasında yeni bir yaklaşım geliştirebilmek için içerik analizi yöntemi ile kod-kategori-tema çalışmaları önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Aksaraylı, M. ve Pala, O. (2017). Uzaktan eğitimi tercih etme nedenleri ve başarı arasındaki ilişkinin kümeleme analizi ile incelenmesi, *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 8(2), 37-48.
- Alabaş, R., Kamer, T. ve Polat, Ü. (2012). Öğretmenlerin kariyer gelişimlerinde lisansüstü eğitim: Tercih sebepleri ve süreçte karşılaştıkları sorunlar. *e-International Journal of Educational Research*, 3 (4), 89-107.
- Arik, A. (1996). *Motivasyon ve heyecana giriş*, İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Ataman, G. (2001). *İşletme yönetimi temel kavramlar ve yeni yaklaşımlar*. İstanbul: Türkmen Yayınları.
- Baturay, M. ve Bay, Ö.F. (2009). Uzaktan eğitimi tercih eden öğrencilerin demografik özellikleri. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 13, 17-26
- Bilge, F. (1990). *Sporcuların psikolojik ihtiyaçları* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Brewer, E. W. ve Burgess, D. N. (2005). "Professor's role in motivating students to attend class". *Journal of Industrial Teacher Education*, 42(3), 24.
- Brophy, J. (2004). *Motivating students to learn (2)*, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Budak, S. (2003). *Psikoloji sözlüğü*, Ankara: Bilim ve Sanat Yayınları.
- Çemberci, Y. (2003). *Eğitim yöneticilerinin liderlik davranışları ve kişilik özellikleri arasındaki ilişkilerin incelenmesi* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Dörnyei, Z. (2001). *Teaching and researching motivation*, Harlow, UK: Pearson Education.
- Ercoşkun, M. H. ve Nalçacı, A. (2005). Öğretimde psikolojik ihtiyaçların yeri ve önemi. *Atatürk Üniversitesi Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi Dergisi*, (11), 353-370.
- Erden, M. ve Akman, Y. (1996). *Eğitim psikolojisi gelişim öğrenme-öğretme (3. Baskı)*. Ankara: Arkadaş Yayınevi.
- Eren, E. (2000). *Örgütsel davranış ve yönetim psikolojisi (6. Baskı)*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Eskici, M. ve Aktaş, R. (2014). Üniversite öğrencilerinin öğrenci kulüplerine yönelik görüşleri. *Asya Öğretim Dergisi*, 2 (1(ÖZEL)), 31-40.
- Gardner, R.C. (2001). *Integrative motivation: past, present and future*. <http://publish.uwo.ca/~gardner/docs/GardnerPublicLecture1.pdf>. adresinden erişilmiştir.

- Gökçe, F. (2011). İhtiyaçlar hiyerarşisi kuramına göre öğretmenlerin motivasyon düzeyleri. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 317-334.
- Gümüş, M. ve Fırat, M. (2016). Açık ve uzaktan öğrenmenin tercih edilme nedenlerinin belirlenmesi. *AUAd*, 2(4), 158-168.
- Güneş, A. ve Güneş, G. (2016). Uzaktan eğitim dersini ortak alan örgün ve uzaktan eğitim öğrencilerinin başarılarının karşılaştırılması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 6, 43-47.
- Hart, F. W. (1983). *Successful aging need satisfaction in Jewish senior citizens in Windsor, based on Maslow's hierarchy of needs* (Unpublished master thesis). University of Windsor, Windsor, Ontario, Canada
- Hyatt, S. (1992). Developing and managing a multi-modal distance learning program in the two-year college. Paper presented at the Annual International Conference of the National Institute for Staff and Organizational Development on Teaching Excellence and Conference of Administrators, Austin, Texas (ED 349 068).
- Johnstone, K. (1999). *Research on language learning and teaching: 1997-1998*. Language Learning. London: Routledge.
- Kim, K. ve Frick, T. W. (2011). Changes in student motivation during online learning. *Journal of Educational Computing Research*, 44(1).
- Koçel, T. (2014). *İşletme yöneticiliği, (15. Baskı)*. İstanbul: Beta Yayıncılık. Yayın No: 3112, ISBN 978-605-333-139-1.
- Landau, E. & Maoz, B. (1978). Creativity and self-actualization in the aging personality. *American Journal of Psychotherapy*, 32(1), 117-127. <https://psycnet.apa.org/record/1979-10758-001> adresinden erişilmiştir.
- MacBrayne, P. (1995). Rural adults in community college distance education: What motivates them to enroll? In Killackey, J. & Valadez, J.R. (Eds.), *New directions for community colleges* (pp. 85-93). San Francisco, CA: Jossey-Bass Publishers.
- Maslow, A. H. (1943). A theory of human motivation. *Psychological review*, 50(4), 370-396.
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality (2nd Ed.)*. USA: Harper and Row
- Morgan C. T., (1995). *Psikolojiye giriş*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Psikoloji Bölümü Yayınları.
- Mullins, L. J. (2002). *Management and organisational behaviour*. UK: Prenticehall. Publishers.
- Oksal, A. (1986). *Davranışlarımızdan kaynaklanan: güdüler. davranış bilimleri 1*, Ankara: Anadolu Üniversitesi Yayınları, No: 144.
- Omay, U. (2010). Tüccar sınıfın protestan hareketi desteklemesinin Maslow'un ihtiyaçlar hiyerarşisi yaklaşımı açısından değerlendirilmesi. *Sosyal Siyaset Konferansları Dergisi*, 52.

- Onaran, O. (1981). *Çalışma yaşamında güdülenme kuramları*. Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Yayınları No: 470, 100. Doğum Yılında Atatürk'e Armağan Dizisi: 13, Ankara: Sevinç Matbaası.
- Ryan, R. M., ve Deci, E. L. (2000). "Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions". *Contemporary Educational Psychology*, 25, pp. 54-67.
- Schneller, C., & Holmberg, C. (2014). *Distance education in european higher education: the students*. International Council for Open and Distance Education, UNESCO Institute for Lifelong Learning, and StudyPortals.
- Tay, L. & Diener, E. (2011). Needs and subjective well-being around the world. *Journal of Personality and Social Psychology*, 101(2), 354-356. doi:10.1037/a00
- Telman, N., Ünsal, P. ve Adanalı, A. (1998). *Endüstri psikolojisi*. İstanbul: Çantay Kitabevi.
- Topaloğlu, T. (2013, Şubat). *Maslow'un gereksinimler hiyerarşisi kuramı*. <http://www.e-motivasyon.net/Maslow-un-Gereksinimler-Hiyerarşisi-KuramıHierarchy-of-Needs.html> adresinden erişilmiştir.
- Uçar, H. ve Kumtepe, A. (2016). Uzaktan eğitimde ARCS-V motivasyon tasarımı modelinin kullanımı. *AUAd*, 2(4), 37-54.
- Ulusoy, A. (2004). *Gelişim ve öğrenme (3. Baskı)*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2008). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Vural, S. (2007). *Teachers' and students' perceptions of teacher motivational behavior* (Yüksek Lisans Tezi). The Graduate School of Education of Bilkent University, Ankara.
- Vural Özkip, E. (2009). *Bilgisayar destekli ingilizce öğretiminin öğrenci motivasyonuna etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.

SUMMARY

Purpose

One of the most important motivations effective on human behaviors is the growth motivation. According to Maslow, growth is not the elimination of the basic needs with a slow satisfaction, but rather the actualization of their potentials at a higher level. In other words, the individuals, who don't show a distinct deficiency about basic needs, meet with the need of self-actualization (Bilge, 1990).

Growth motivation also reveals itself in educational environments. Individuals are included in educational environments for various reasons or needs. Education, where individualism is at the forefront especially like postgraduate education and learning responsibility belongs to the learner and which is performed without obligation, comes into prominence as a situation that needs to be analyzed with reasons for preference and needs of the learner. Especially postgraduate programs in the non-thesis master's degree programs are distinguished from other postgraduate programs with their aspect of emphasizing professional development. With the effect of the developing information and communication technologies, we observe open and distance learning practices in the field of education also in the practice of postgraduate programs. The studies in which the reasons for preferring open and distance learning as well as non-thesis master's degree programs are determined will significantly contribute to the literature.

In line with the above-mentioned information, this research was conducted with an aim to classify the reasons for preference of the programs by the students studying at Online Non-Thesis Master's Degree programs according to Maslow's hierarchy of needs.

Within the context of this purpose, the answers of the following question were searched for;

- 1. What is the distribution of the reasons for preference of the programs, at which the students are studying, according to Maslow's hierarchy of needs?*

Method

This research is a qualitative study in descriptive structure. The main purpose in this analysis type is to present the obtained findings to the reader in a summarized and interpreted way (Yıldırım and Şimşek, 2008). In the determination of the study group, maximum variation sampling method, one of the purposive sampling methods, was used. For this purpose, diversity was provided with 115 students studying at six non-thesis master's programs conducted with online method.

The research data were collected through a questionnaire form, which was developed following the literature review and prepared based on the opinion of two experts in the field. In the questionnaire, certain questions were asked to the students regarding the program they are studying, their reasons for preferring this program, the program they graduated from, state of education, working status and where they work. The data were collected electronically.

The explanations in the literature and whether the students work were taken into consideration in the classification of their reasons for preferring their programs according to the stages of Maslow's hierarchy of needs.

The classification formed within the frame of the answers of the students was completed as a result of interviews with an expert in the field and two academicians who had studies conducted on the subject.

Findings

The majority (84 students) of the students participating in the research consisted of the students studying at Distance Learning non-thesis master's degree program. Of the students 89% (103 students) participating in the research had bachelor's degree. Of the students 84% (97 students) participating in the research specified that they were working and 16% (18 students) stated that they were not working anywhere. Of the students 54 stated that they were working in the private sector while 43 students expressed that they were working in the public sector. When the data regarding the undergraduate program of the students participating in the research were analyzed, it was determined that they graduated from 48 different programs as 128 in total because of graduating from more than one program. Of the students 84% (97 students) participating in the research are studying at a program different from the undergraduate program they studied. A total of 115 students participating in the research presented 163 reasons in total because some of them presented more than one reason to the question regarding their reasons for preferring their programs. In the classification of the reasons according to the stages of Maslow, gaining status (57 students) came to the forefront among the reasons for preferring the programs they were studying. This reason is respectively followed by the need of satisfying curiosity (49 students), security need (36 students), sense of belonging and love (16 students) and aesthetic reason (5 students).

Discussion and Conclusions

Since no study was found in the literature regarding the classification of the reasons for preferring any education program in terms of students, discussion could not be provided on the findings according to academic research in this respect. However, the discussion was provided with the academic research data where the reasons why individuals preferred distance education and postgraduate education were tried to be examined separately in the literature.

Of the students 84% (97 students) participating in the research were working individuals. This research, which also confirmed the results of the research conducted by Baturay and Bay (2009), revealed that the majority of students preferred studying at online postgraduate programs for different purposes rather than the concern about getting a job. Similarly, according to the research conducted by Alabaş, Kamer and Polat (2012) where they determined the factors that were effective in the decisions of the teachers, who were giving lessons in elementary and secondary schools, to receive postgraduate education, it was found that teachers preferred postgraduate education for "personal development, professional seniority and being an academic personnel". Furthermore, they stated "obtaining advanced knowledge on their fields and understanding the new methods and techniques" as the reasons for preferring their programs.

A total of 115 students participating in the research presented 163 reasons in total because some of them presented more than one reason to the question regarding their reasons for preferring their programs. In the classification of the reasons according to the stages of Maslow, gaining status (57 students) came to the forefront among the reasons for preferring the programs they were studying. This reason is respectively followed by the need of satisfying curiosity (49 students), security need (36 students), sense of belonging and love (16 students) and aesthetic reason (5 students). A study by Schneller and Holmberg (2014) showed that open and distance learning was preferred since it offered time and place flexibility which was a model that can be sustained with family and business responsibilities and enabled advance in the business life. These results of this study coincided with the findings of our research. In addition, according to the findings of the study conducted by Gümüş and Fırat (2016) on the reasons of the Open Education System students (4247 students) for preferring open and distance learning, it can be stated that the most important reasons for preference were time flexibility, place flexibility and obtaining new career opportunities, respectively. Furthermore, Aksaraylı and Pala (2017) analyzed the relationship between the reasons for preferring distance learning and achievement in their study and found out that students preferred distance learning for various reasons including working while studying, accessibility and career development. They were similar with the findings of our research.

As a result, it was found that students preferred learning and teaching environments for different needs. This learner group, which is defined as adult, undertakes their own learning responsibility and is aware of their real needs. For this reason, teachers should develop content by considering this situation. Program coordinators should prepare the general objectives of the program especially regarding the need to gain status, the need for satisfying curiosity and the need for security.

In the light of the data and experiences obtained from the research, the following suggestions can be put forward;

- *This research should be applied to the relevant students with face-to-face interview method*
- *The research should be reviewed with more samples and the obtained data should be compared*
- *Code-category-theme activities should be conducted with content analysis method to develop a new approach in the classification of the educational needs of students.*

